

سالی — ۱۵ شباط ۱۹۲۷

جلد : ۷

دردنجهی سنه — نومرو ۸۰

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

پوردی پانده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

مجله علمی

آبونه شرائطی : سنه لکی ۲۵۰ ،

آلتی آیلنی ۱۲۵ ؛ فوق العاده

نسخه لری ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰

غروشدور .

مجموعه من هیئت نجه طبعی تنسیب

ایدله بن اثرلر اعاده ایدلمز .

هر آیلک برنجی و اوده بشنجی کونلری هیقار علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی رسمی مجموعه در .

«ناغور» ده

طائلي رابطه لرکدن ځي آرتق قورتار
سو کليم . بوندن سوکرا بکا او بوسه شراندن
اچيرمه .

چونکه قلم بو آغیر تونسونک دومانيله
بوغولوبور . قاپلریکی آچه صبح ایشینی
اچین بریر آیر .

بن کندیتی سنک اوقشایشلر بکاک
اچنده قاب ایدیورم .

بو یولر کدن ځي قورتار وسکا قلبی تکرار
اکرام اچیم اچین آلفیک انسانلی کی یه ویر .
انکیز جه دن مترجی

ویریه ضیا

یازدلی سطرلرک آتیه قوایجی ملاحظه پک
مختمل، شواولوردی: «بوکون ده اوله» .
صفه ختم، قادیلری قابو مبغه یه ،
ارککلری ده طاوشانه بکزه تیور . تجربه ،
ظن ایدرسم ، بولک عکسی اثبات ایدیور .
انسانلر مایعونلقدن چیقالی خبیلی زمان
اولمشر : اووقدن بری ارککلر دایما
یورومشر ، قادیلر ایسه اولدقلری یرده
صاپلانوب قالمشردر . کونک برنده قادیلر ده
یورومک هوسنه دوشمشر وقوشمغه
باشلامشردر . شیمدی ، بواکی یورویشدن
هانکیسی قابو مبغه نک، هانکیسی طاوشانک
یورویشی آکدیریر ؟ یوقسه ، عصرلرجه
سورن طبیی برایلرله یشه طاوشان یورویشی،
برقاج سته لک جملی برایلری آتیلیشه ده
قابو مبغه یورویشی می دیه جکیز ؟

شهسز ، قادیلاشمش ویا قادی روح
و ذکاسیه دوغش ارککلر اولدلی کی
ارککله شمش ویا ارکک روح و ذکاسیه
دوغش قادیلر ده وار . فقط بونلر برطاقم
مستتالدر . بوکی قادیلر ارکک صاییلر .
عمومیتله قادیلر اچون سوبله تمش اولان
سوزلر بو مستتلا قادیلر اچون سوبله تمش
عدا ایدیلرمر .

بروسف شریف

استانبول دارالفنونده غرب ادبیاتی تالیفی مدرسی

موزار

بو بوک
موسیقی ناسدر

-۱۲-

Nozze di Figaro « اینه » درت برده مک
ضحک بر اوپه رادر . ویانه ده اوینادی (۱۷۸۵-
۸۶) ... « Die Zauberflöte » مسرور
فلاونه . ایکی برده مک آلمان اوپه راسی اولوب شه
ویانه ده اوینادی (۱۷۹۱)

آرلریک عمومی مقدار :

پینتار = ۶۲۲ تانه

یاریم فالانلر = ۱۳۲

۷۵۴

۶۶ دخی اثر ، ۹۶ صحنه آری ، ۷۴ دیکر
شرقیل اثرلر ، ۴۹ سه نفوی ، ۳۶۲ یازجه
متنوع آلی موسیقیلر (اورکستره رفاقی ایله) ؛
۱۶۴ یازجه اودا موسیقیمی (کوچوک طاقلر ،
و یا پیانو ، اورغ اچون درلر) اورکستره رفاقیله
اولانلر دن ۲۹ دانسی پیانوفونوسه ، ۱۳ ایسه
کان فونوسه توتدی . ۱۱۷ یازجه ایسه منحصراً
پیانو ادبیاتی سوسلر ...

پارا فزائقی اچون آلمانیه و پراغه یاپدنی
سیاحت کندینسه کافی بر ثروت تأمین ایدمه .
مشدی . قازاندنی پارانک یاریسی ساده سیاحت
سیوردی . . عائله مشولیتدن متولد عذاب ، صبر
وتحملی پتیرمشدی . حاستاقلی برانسان اولشدی .
آرتق اوندن پک آز دیشاری چیقیلیلوردی .
بعضی دوستلری و برستشکارلری اثرلری صابن
آلفه کلورلردی . فی الحقیقه قیمتی قوجه صنعتکارک
اندازیلرله اولجوله مین بعضی اثرلر ، ایشته بوتلر .
ده کی اصبارلامه صحنه لردر . .

۱۷۹۱ سنه سی نوموزنده چوق اسرار انکیز
برمشری قایینی چلشدی . کلن ، اوزون بولی ،
ضعیف ، کوشی رده سغوت کیمش بر ذالندی .
النده امضاسلر بر مکتوب واردی . مکتوبده ،
پک حرمشکار بر لسانله ، بر « روکیم » ، یعنی
خرستیا فافه اولولرکوشی اچون وقوفان الیلر دن
بر دانه یازمه سی رجا اولتیرق ، فیتای صورو
لیوردی . زوجیه سیله قونوشدی ، راضی اولدی .
۵۰ دوقه ایسترم دیمی . . آدم بر قاج کون
صوکر ا تکرار کلرک بارانی کتیردی ، فقط
بوتون اصرارلره رغماً کیمک طرفدن کلدیکی
سویلهمدی . بر قاج کون صوکر کلوب اثری
آلاجدی . . . بووقه موزاری غرب دوشونجه ره
دالدردی ، زیارتچیک آخیردن کلدیکی ، بو
اثرک کندی سرایه سی اولاجقی فورمه باشلادی . .
یکی اثرک تعلیمی ، هر آن عقانده دولاشان
یکانه موسیقیلردی . یازمغه باشلامشدی . بو
اشارده اوستانان (فالتو آتاشانه) نک آقیقیلری

موزارک موسیقیمی فکر و احتسaslردن
زیاده ، حسدن ، قیلدن ، خصوصی بیلکدنک
ایجه لکلرندن ، کچیردکی شته لی ویا الملی کونلرک
رنتکلرندن دوغان بر افاده در . الم ایلله شته لی،
اک سحر ، اک ازینجی ، اک ایچ آجان افاده لرله
تابیت ایدن بکانه صنعت . . . آجی ترننده
بیلک کولن ، دایما متسم ، هر دم چوچقوصاف ،
هر شته رغماً خنده ناک و تزیه فالان بر چهره
واردر . . . موزارده باخک دخی عظمتی ،
درینلکی یوله مایز . هنده مک متسم ، مدبدب
افاده لور تاسنده بولک مملود باری ده بو صنعتده
یوقدر . هایدن ایسه ، موزار کی هر شعبه ده ،
موسیقیک هر ساحه سنه بولکامه مشدی . شو
حاله ، موزارک یوقارده یازدینمز افاده طرزلری
آنجق کندی شخصی ایلله قائمدر . اوپه را ،
سه نفوی ، صونانلردن ، مینی مینی دانس
موسیقیلرینه قادار یازدی . هر ارده عینی قدرتی
کوستردی . « سربدن فیزقاجیرمق » اوپه راسنده
ده اسانک ذروه سی بولدی ، فالان سه نفویده
لاموت قالدی ، الخ ، دربرلر سده ، اولک
اثرلری اوزرنده قیمت فرقری آسینسه چالیشیق ،
تمل آتادن بنا فورمه بیزه مری ؟ . اثرلر ده
دها فرق یوق ، بلکه تکامل فرق واردر .
چالیشدقه و یاشلاندقه بولکلی ، اک عظمتی
اثرلری عمرینک صوکنده یازدی . اونه
چالیشقانقدی یازی . . . لخاصه صولک سنه سنده کی
یازی یازمق تحملی آکلانه آکلانه بیزه مبولر . سا .
عتلرجه باشتی کاغدن آیرممازش . . اکثر یاده
یازدقن صوکر چالارمش . .

نغمه الهاملریک مجملری آلتنده خیله سی
بوکاتمی صورتیه تحمل حدودلری آشفته باشلایان
سفات آجیلرلی اونون نغمه چالیشوردی . . بچاره
عائله نک صانه چق اکنه سی ، کوبه سی ، ساعتی
بیلله قالمشدی . . آلدن هرشی کیمشدی . . .
زوجیه سیله ایکی یاوروسی یونی بوکوک دولاشیر
کورمک و قسز مزاره کیمه سنه سبب اولدی ،
اوقادار آجی کادی . .

اوپه راترچیه ابتدیی ساحه در . اوچ برده مک
مضحک بر صحنه موسیقیمی اولان « سربدن فیز
قاجیرمق » Die Einführung aus dem Serail
اوپه راسی ، ویانه ده ۱۷۸۸-
۸۲ سنه لری ظرفده اوپه راتر ، بر صنعتکارک
بکلر بیلجه کی اک بوبوک تقدیر و آقیقیلری
کتیردی ، موزار نامی ، نظرلر ده الله مفهوی
قادر بولکله مشدی . . « فیاورونک ازدواجی »

مدینه قادر یوروک انسانفنی بیه کوسترین
چقمادی، اوغراقلری کایسه، کوچوک بناسنه
رغما، مشهوردی: عزمک غنوه سی تورک
آقینجیلری شهر جوارلرنده کوروندکلری، آت
اوتاندقلری نارخلرده ایلک خبرچانی یوکیسه بک
قوله سنده سالانیوردی ..

هوا بریادی، فیرطینا، فار، یاغور کوزله
دولبوردی، تورک لرجه بک مشهور اوشوبن
توره، ویا نه بک بو اسکی قاپیسه کلینجه متباق
قالاندره سسزجه آریلیدی. مزاراق شیردن
بر چه بر دک، سافه ده یولیوردی، یابوت مزارچی به
بیراقلدی که، اوده عوامه
عالم بر دلک بیدر مشدر.

فوس قویجه ویا نه
نولایوت داهیک مزارینه
نک برینک، بر طاش،
بر تاحیا بیه هدیه ایتمه شدی !!

مزاری بیه یوقدی .
چنازه سنی کایشی کوزل
آندیلر .. زوجه سنک
تویا نه، صوکرادن ده
آزایله سته رغما هیچ برشی
بوله مامشدر .. ایشته،
اونوز بش سنک چایلیقان
بر عمرک کوردیکی صوکر
مکافات! موزار مزاریدر.
فقط نای بوتون قبلره
کومولدی، قالدی . [۱]

موزار تورک لکه نیچون
علاقه دار اولدی؟ بونک
جوانی و بریدیلک ایچون
زمانک مشهور بر موداسی
بیامک لازمدر . موزار
آورو باشهرلری دولاشیرکن
(تورکوری) موداسی
هر طرفه چوقدن بایلمش
بولیوردی . تورک لکه
احتشام و عظمتی آورو یا .

۱۷۸۹ء ده برلنده

کرچه، شرق، هنوز غیابا وخیلی بر شکله
آکلا شیلیمشدی. فاقط، دیده وعظمت نری بیامه
یوقدی . قاریق تور علی الاکثر بونک لک لیر:
آورو بانک «تورکوی» سی دایشته اواسکی قوچا تورک
بر قاریق تور دور. اسکی حیات ترک اسرار یی و ایجه
لکلرخی، غریب لیک، کندی ذهنیت کوزلکلرخی
دکیشد بر معدن کوره بیامه سی ممکنیدی؟

[۱] موزارک ایکی اوغلی او نارخلده هنوز
بک کوچوک ایدی. صوکرادن اونلر دمو سیقی شناس
اولدی، بوتون آورو یاده اولدجه طایندی .
اقتدارلری بونک کدی.

دوقتورک تدبیرلری آرتق کافی کلهمدی .. فقط
اوبایغین حالده ایکن بیه روکیه یی ایله مشغول
اولدنی سسه زلیبوردی . یاننده بکلن فرانس
سویا یه ترک ما به دینی ناسل تماملای لازم
کلجکی براز اول وصیت ایتشدی .

نهایت، کچه یاریسه دوغور بردن بر نه
دوغرولدی، سونوک ایری کوزلری بوشاق ایجه
دالیدی، ودوشدی . باشی دیواره دونوک اولدنی
حالده، هرشی بیتشدی ...

۵ کانون اول ۱۷۹۱ کچه یاریسی الی بش
دقیقه بکه، موزار آرتق اوچشدی . . صوکر

بیه اولی بکی آجی دوشونجه لرندن کری دوندوره
میوردی .. آرتق تمام حاسنا ایدی .

کوزل بر صوکر بهار کوننده زوجه سی،
«کره لکی؟» دیدی . آراهیه پینوب پرانه
کیشدیلر، یاب یالکر بر کسنارده اولوردیلر .

موزار، ایلک دفعه اولرق آرتق اولجکیتی،
روکیه یی کندی ایچون یازمقده اولدنی آلاغه
باشلامشدی . کوزلندن یاشیلر آقدی .. چیاره
زوجه بک بو فارلق فیکرلری سیلمک خصوصه کی
بوتون غیرت لرینه، «خایر، خایر، آرتق تمام احسن
ایدیورم. صوکر کونلری بیاشمقده میم.» جوابیه
مقابله ایدیوردی ...

یا ناغدن چیماز اولمشدی
دوقتوری و بعضی دوستلری
کابو کیدیوردی. سوغی،
طاللی حلالی او آندیه بیه
کجه ممشدی. بیتیشک او دادکی
سوکلی بر قاریه نی آرا صیرا
کتیرتور، ونگرار برینه
کونده میوردی . فلوت
آنا نه سنک منادی اویانید
بغی سولیوردی. اولجکی
آفتشام کونی کلدی:
یاننده دوران قابل مایستر
(روزره) «فلوت آنا.
ته می بر کره جک دها اولسون
دیکلک ایتیم» دیدی،
و ضعیف برسلسه شن بر
مفره سنی میریلدا نغه باشلادی
وروزره پیانویه کیدی .
عینی هوای چالیدی . موزار
صوکر درجه ده عمنون
کوز میوردی. بر آرا خیالی
به روکیه یی آزادی ..
[۱] ساعت ایکده یار تیسوتی
یا ناغنه کتیرتدی . تامینو
رولنی یارانان مشهور
«نه دقت شاق»

صوکر او قسمنی، «فرانس
هو فیر» نه نور قسمنی

«فرانس غول» - که برنجی زاراسرو رولنی
اوسامشدی - باسوی آلدی، بالذات موزارده
آلتونی سوبله مکه چایمشدی . دردی بردن هنوز
بسته لهن (لاقری موزا) یی سوبله مکه باشلادیلر.
موزار میریلدا نغ بیه ایشک صوکره وارده ما.
مشدی . بیتکین بر حالده یاریسیوتی قالدی ..
آرتق براز صوکر اولجکیتی بلیور، وسوبله
یوردی، سا کندی. حاضر لانیوردی .. راهب .
دوقتور کلدیلر . . کندی قایب ایتدی .

[۱] روکیه یی اصهار لایان ذالک زنگین بر
موسیقی صرافیلیسی اولدنی صوکرادن آکلا شیلیمشدر.

سراینده قین فامیریمو ایراراسنده

سوزلری نه ایدی؟ بونی بیلمه یورز ..

ایرتسی صیباح بر ایکی دوستی کلدی .
هیکادن آکلایان بر ذات یوزنیک فالی چیقاردی .
(بو آچلی یی فونستانس بر مدت صافلامشدر؛
فقط برکون قیردی؛ صوکراده پارچه لرخی
ایتماله طوبایه جتی برده سوپوردی، آندی!)
أولونک ایرتسی کون اولکلدن صوکر چنازه
قادر برله جقدی . بعضی دوستلری و موسیقی شناسلار
علی الاصول کلدیلر. فقط ایچار دمه صیبتله تا تر دو یان
عجبا واریمیدی؟ بو مجهولدر . چونکه، بر مدت
قانه دالده فالینوب دعای متعاقب چیقیلد قدن صوکر،

نثر :

اصلن ترجمه لر

« او اسکی جرمه بکزره عمرمک کدری
چکلمش افق تیلی فارشی پرده لری ... »
احمد شام

نه زماندن بریدر که قلبی قارلی بر
بانجه به بکزره تورم . بوتون فکرلری یالکز
حرکتله افاده ایدن سکوتی بر بانچوان و قتلی
وقتسر کلور و بو قارل آریورومی دیه
باقور . بانجه نه بر طرح ، نه در بر پول
بلای . هر طرف دوم دوز ویم بیاض .
بعضا بانچوانک یزلی کونلرجه بوزولاندن
قالور . بعضاده کیزی بر روزگار ، اونلرک
چوقودلری یواشه ججق دولدریور .
دیه بیلیم که فرق ایتدیمک ده کشیکلک ،
یالکز بودن عبات . عجا قارل ، ایچین
ایچین آریورلری ؛ غالبا اوله . چونکه
بانچوانک یوزینه آراسیر بر نمونیتیشنی
وورمقده . ده کشیککی هر کون دهنه یور
وانلک طویرانه داتماسکسندن فضله باتدینی
ظن ایدیور . بیاض یورغانک آلتده
سیحاق و یوموشاق یانان طویراق ، بلکه
بهاده کوزلری آچاق . فقط بانچوان ،
بو کوزلرده مکشه برینه زقوم کورمه چکندن
ایمنی ؟ ..

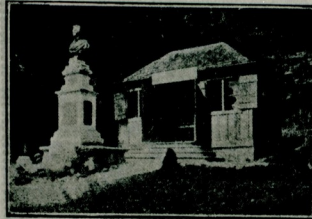

قلبه ، یابیلما می یاریم قلش بر بواده
دیه بیلیم . قانادری سیاه بر قوشجقر سفر
سفر غاغانسده بر چوب ، بر داملا صو بر
طوناقیتیق کتیره کاون قورومه چالیشدی .
فقط یک روزکاری بر بر سه چشیدی .
هرکتیدیکی چوب اوجدی ، صو داملا می
قورودی . وقتیق طونامی ، اونک کوکسندن
قوتش بر نوی پارچاسی کی بر قونامدن
قالدی .

کرچه آدتیق روزگار یوق . لاکن
بو یاریم یوا ، قیریق بر املک خاطر می
ده کیلی ؟ ..

هپ مکمل ، هپ موزارد . موضوع ، باطبع
خوش بر عشق و فقه سی اطرافنده دونیور .
قیصا قنقلر ، گوشه صافلا به لری ، قفقه لری ابله
اثر باشند آشانغی شعردر . اساس فکر سیرایدن
اجنی بر کوزده نک قاچیرلمی در . عشق موسیقیر .
تدی در سیکه آرتصادق ایدیلیر . تورک شخصیتلر
اوصو عقلی تیلیر ، فقط طورلرلنده قاباقی ،
اوروپا ییلره بکزه تیلهمک دوشونولشدر . سلیم
باشا عالم وانی قلیدر . معمایه ، شوقنقله ده
اونو تایلیم که اثرک اسکی ده قورلری داهای واقفانه
بایلیرمش . نم کوردیکم فالتیزی لباسلرک اسکی
شرق ابله مناسقی هیچ بودی ؛ کوکل داهای واقفانه
حرکت ایدلسنی تاریخ نامنه بکلدی . . رسدیز
اثرک برلنده صحنه وضع اولونوشی کوستر .
مکدهدر . بعضی اعتبارلرله ابلک حقیق آلمان
اوپراسی اولوق موقفی قازانان ، اوکون بوکون
بوکون مدنی مرکز لدره جانان ، موزارک بوک
بوکک اثریه ، شرق ، تورکک ، تورکک علو

موزارک فلویت آناشاستینی بته لیدی قولوبه
جنانی صحنه اولمی ، موزار نامی فایله یزده هر
یردن داهای بوک بر صمیمتله یاشانه جی
مسعود بر تصادق دیکلیدر ؟

۱۴ شباط ۱۹۲۷ میخال زاده

محمود رانج

مأخذلم : (وزهوا) ابله (سه زوا) نک
مشترکا یازدقیری ایکی بوکک جلدلک موزارک
کنجلیکی ؛ (هاتری دو کوززون) ک (آلفان
مطبعه سنجه چیقاریلان) « موزار » ی . (آرتور
شورنیک) طرفندن یازیلیرق ابلک دفعه فرانسه ده
باصیلان « بروم » ک مهم ترجمه سی - که آلمانی می
هنوز چیقامشدر - ؛ و دیگر یکی کنا بلر ...
اسکیردن ده ، ناصالسه آله کچیره یلایکم مشهور
نیسه نک فرانسه جه سندن ؛ سسته نالاک موزار
ترجه جانندن (۱۸۱۴) و دیگر برایکی مأخذندن
استفاده ایتدم . . رسلری ، اکثر شاه ، ناومانک
موسیقی تاریخه مدیوم . .

فقط ، موزار حقدنه یالکز بودن ربیعصر
اوله قادر دنیا سالارلنده یازیلان ترجمه حاللرک
عزیز موجب بکون واسلرلری اوکره نک ایسته .
ینلر ، کوززونک نشر ایتدیککی خصوصی قانالوغه
بافایلیرلر ! .

Musique turc ، Musique de janissaire ،
Janitscharen musik ؛ آلتانجه ؛ Banda Turca ؛
ایتالیانجه ؛ Turkish Music ؛ « تورکوری » موداسنک
موسیقی به مانده صفحه لری در . انکارتهدن روسیه به
قادر باشلیجه آوروپا سیرا یزده « مهرخانه »
تقلیدی موزیکه لرواردی .
تعبیری ایسه ، مختلف آوروپا بته کارلرک
یازمق ایسته دیک کویا تورک کاری بته لک جموعی
افاده ایدر . . موسیقی تورکوریسی آری بر
بازیده کوزدن کچره جکم . . ایسته موزارده
بو مودابه اوینی ایسته مشدی . مشهور « لامازور
صوات » ک Alla turca روندوسی ایچ کوزلایکی
ابله اوکون بوکون خلق آلدن دوشمه دی ، « تورک
مارشی » آدینی آلدی . بو اثرک ایچنده ،
یورویش ، و مینور مقام تبدیلی نقطه نظرندن ،
فالتیجه غیر آوروپائی افاده و معاوادر .
اونی دیکلرکن ، موزارک خیالک بیک برکیجه لر
عالمه دوندیک بزر شرفلیرده دو یابیلیر . .
فقط موزارک ایچنده شرقی یاشاق ایسته دیک اصل
آری ، « سیرایدن قیز قاچیرمی اوپراسی » در .
(۱۷۸۲) .

بوتارک ، خصوصی حیاتی ابله اولان مناسبتلری
یازمشدق ، بعضی مؤلفلره کوره موزارک ک
بوکک صنعت سوبه سی ده بو اثرده مکتوزدر ؛
اوپرالر تاریخنده بر حمله میدانه کتیرمشدر .
رسمی زده کورلدیکی وجهله ده قورلرک شیره
مناسبتی تامدر . سلیم یاشانک سیرانی ، صحنه ده کی
فاوقل عثمان ، مناره و سربیلر هر شی کوزده لر .
یالکز موزارک بو اثره متعلق مکتوبلر ندهده یچ
کین « تورک موسیقی می » ، نه غریب بر مفهوم
قالیور . بر قاق آغز سازی ابله ذیل وطبلارک ووردینی
مطرده بر وزن تورک موسیقینک نه سنی افاده
ایده بیلیر ؟ بو یکسندی آنکله بر قارق شرق
صنعتی حقدنه غریب خیاللره قایلان غریبلره
راست کلدیم ! . هیچ اونو نام ، بو مکمل اثری
کورمک صراقله ، ابلک دفعه اولوق ، وقیتلی ،
سویلی بر آرتدانشله برلکده برلینک رسی
اوپراسنه کیتدیکم وقت ، اطرافدن کک تورک
قولانمه کان بو پارچه لره متعلق Turkische
Music فیصلیلیری ، بکا نه غریب و کولونج
حسار و برمشدی . فقط مهرخانلرک جالیدنی
پارچه لرله آلف ضایع اولش بولندنی ایچون ،
عجا حقیقه ! اسکی عسکری موزیکه لر بر هپ
بو آنکله جی چالارلردی دیه شه به دوشمه مکده
الین کله یور . چونکه بر وفنلر تورک طبانی
(Jansitscharen-Trommel) آدی و
شانیه عینا قولانان آوروپانک ، داوولک آنکله ده
قولانمه بیلمه سنه هیچ بر مانع بودی . « سیرایدن
قیز قاچیرمی » ده کی تورک موسیقیسی پارچه
لری بکسغانه رغما صنعت نقطه نظرندن